

Ghidul profesorului

GEOGRAFIE

clasa a V-a

autori: Silviu NEGUȚ, Carmen Camelia RĂDULESCU, Ionuț POPA

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
1. DOCUMENTE REGLATOARE	7
1.1. Planul-cadru pentru învățământul gimnazial (extras)	9
1.2. Programa școlară pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a (extras)	11
2. SUPORTURI PENTRU PROIECTAREA ȘI ORGANIZAREA INSTRUIRII	25
2.1. Planificare calendaristică orientativă	26
2.2. Model de proiectare a unei unități de învățare	30
2.3. Model de proiectare a unei unități elementare de învățare (proiect de lecție)	35
3. EVALUAREA REZULTATELOR INSTRUIRII	39
3.1. Tipologia itemilor de evaluare	40
3.2. Tipologia testelor scrise	41
3.3. Bareme de evaluare și de notare pentru testele secvențiale	42
4. POSIBILE DIFICULTĂȚI DE INTERPRETARE a Programei școlare ȘI SOLUȚIILE	54
oferite de manualul de Geografie pentru clasa a V-a al Editurii ART	

CUVÂNT ÎNAINTE

Manualul de Geografie propus de Editura ART îi oferă profesorului cele mai corecte și aplicabile răspunsuri la întrebările: *Cum trebuie să fie construit un manual pentru a răspunde exigențelor educaționale impuse de realitatea secolului XXI? Cum trebuie să se prezinte un manual care nu suferă de viciul („păcatul”) descriptivismului și al enciclopedismului care a „acaparat” multe dintre manualele anterioare? Cum trebuie să ofere un manual accesibilizarea dobândirii competențelor asumate de programa școlară?*

Am considerat manualul ca principal instrument de lucru al elevului, ca atare, manualul de Geografie este conceput într-o manieră riguroasă, dar atractivă, care să faciliteze învățarea. Actul educațional implică însă un binom inseparabil: profesorul și elevul. Dacă pentru elev manualul este principalul instrument de lucru, pentru profesor manualul de Geografie reprezintă o resursă didactică esențială și semnificativă. Se știe foarte bine că elementul determinant al organizării instruirii este nu manualul, ci programa școlară, dar un manual poate optimiza actul de instruire. Manualul de Geografie ajută profesorul în asigurarea unei logici interne a instruirii pentru fiecare conținut asumat de programa școlară. Corectitudinea științifică a informației oferite explicit prin text/imagine/elemente multimedia reprezintă o condiție care, probabil, o îndeplinesc toate celelalte manuale. Manualul de Geografie al Editurii ART oferă, dincolo de corectitudinea și rigoarea unei informații științifice actualizate, o structură interioară coerentă, care facilitează un parcurs didactic dinamic. Activitățile de învățare și sarcinile de lucru propuse în manual sunt atât oportunități de construire a unor contexte concrete de dobândire a competențelor, cât și repere de conexiune directă cu experiența cotidiană a elevului.

În afară de noul plan-cadru (și de faptul că va trebui să predea *Geografia* într-o singură oră pe săptămână), cele mai mai provocări pentru profesorul care predă la clasa a V-a sunt legate de faptul că trebuie să predea conținuturi legate de miliarde, sferă, viteză și să le „vorbească” despre fenomene/forțe fizice (dizolvare, condensare, gravitație, presiune) și despre substanțe/fenomene chimice (atomi, molecule, gaze care intră în compoziția atmosferei) unor elevi care încă nu au dobândit astfel de noțiuni la disciplinele matematică, fizică (încep fizica abia într-a VI-a) sau chimie (materie de studiu începând din clasa a VII-a)! Manualul de Geografie vine în sprijinul profesorului, oferind atât explicații (prin rubrica *Termeni noi*), cât și experimente/aplicații de natură să suplinească lipsa noțiunilor de matematică, fizică sau chimie, dar mai ales să faciliteze înțelegerea elementelor, fenomenelor și proceselor geografice. Acest aspect aplicativ-informativ reprezintă un atu al manualului Editurii Art, care nu se regăsește în manualele existente.

În concluzie, manualul și ghidul profesorului pot fi considerate „unelte” care nu așteaptă decât măiestria didactică a profesorului pentru a șlefui și pentru a deschide mintea, spiritul și emoția unui elev către cunoașterea și mai ales către înțelegerea realității înconjurătoare.

Autorii

1. DOCUMENTE REGLATOARE

1.1. PLANUL-CADRU pentru învățământul gimnazial (extras)

**1.2. PROGRAMA ȘCOLARĂ pentru
disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a (extras)**

1.1. PLANUL-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL (extras)

Aria curriculară/disciplina		Clasa			
		V	VI	VII	VIII
I. Limbă și comunicare		8-10	8-10	9-11	8-10
Limba și literatura română	TC	4	4	4	4
Limbă modernă 1		2	2	2	2
Limbă modernă 2		2	2	2	2
Elemente de limbă latină și de cultură romanică		-	-	1	-
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
II. Matematică și științe ale naturii		5-7	8-10	10-12	9-11
Matematică	TC	4	4	4	4
Fizică		-	2	2	2
Chimie		-	-	2	2
Biologie		1	2	2	1
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
III. Om și societate		5-7	4-6	4-6	6-8
Educație socială	TC	1	1	1	1
Istorie		2	1	1	2
Geografie		1	1	1	2
Religie		1	1	1	1
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
IV. Arte		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație plastică	TC	1	1	1	1
Educație muzicală		1	1	1	1
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
V. Educație fizică, sport și sănătate		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație fizică și sport	TC	2	2	2	2
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
VI. Tehnologii		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație tehnologică și aplicații practice	TC	1	1	1	1
Informatică și TIC		1	1	1	1
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
VII. Consiliere și orientare		1-3	1-3	1-3	1-3
Consiliere și dezvoltare personală	TC	1	1	1	1
Opțional	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
Opțional(e) integrat(e) la nivelul mai multor arii curriculare	CDS	1	1	1	1
Număr total de ore în TC		25	27	30	30
Număr total de ore în CDS		1-3	1-3	1-3	1-4
Nr. minim – maxim de ore pe săptămână		26-28	28-30	31-33	31-34

TC = trunchi comun; CDS = curriculum la decizia școlii

**1.2. PROGRAMA ȘCOLARĂ
PENTRU DISCIPLINA**

**GEOGRAFIE
CLASELE a V-a – a VIII-a**

(extras)

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară de Geografie reprezintă o componentă esențială a Curriculumului național pentru clasele a V-a – a VIII-a din învățământul gimnazial, având un buget de timp de 1 oră/săptămână (clasele a V-a – a VII-a) și de 2 ore/săptămână (clasa a VIII-a). Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară Om și societate.

Elaborată în conformitate cu prevederile Legii Educației Naționale, programa școlară pentru clasele a V-a – a VIII-a reprezintă un document reglator, coerent, care are în vedere finalitățile învățământului și profilul general de formare a elevului. Programa cuprinde sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană. Pe baza acestor repere, precum și a altor componente ale mediului educațional, a fost stabilit un sistem de competențe generale pentru ciclul gimnazial, din care au fost derivate competențele specifice.

Programa școlară fundamentează activitatea profesorilor de geografie, facilitează identificarea și abordarea temelor de interes disciplinar, precum și a celor de tip pluri-, inter- și transdisciplinar, reglementând, totodată, demersurile de proiectare a resurselor educaționale pentru procesul de predare – învățare – evaluare.

Pornind de la specificul ei științific, *Geografia* este o știință care se raportează atât la componentele naturale, cât și la cele sociale ale Terrei, obiectul său de studiu implicând și interacțiunea dintre om și mediul său de viață.

Geografia, ca disciplină fundamentală de studiu, prin dimensiunea ei reflexivă este responsabilă pentru înțelegerea lumii înconjurătoare și asumarea valorilor, iar prin dimensiunea sa acțională și aplicativă oferă posibilitatea identificării de soluții și rezolvării de probleme. Sistemul metodologic propriu de investigare a realității (în special metoda cartografică), precum și posibilitatea de ancorare a demersului explicativ în actualitate, în realitatea lumii contemporane, au determinat reconstruirea programei școlare din perspectiva satisfacerii nevoilor de dezvoltare ale elevilor.

Geografia abordează atât problematica specifică domeniilor „clasice” (geografie fizică și geografie umană), cât și problematica rezultată din interacțiunea acestor două domenii, respectiv din interacțiunea geografiei cu alte științe. Principalele componente ale geografiei școlare sunt: elemente, procese, fenomene, structuri, sisteme și interacțiuni. Aceste componente sunt utilizate în forme și asocieri diferite în raport cu specificul disciplinei școlare, cu competențele și conținuturile propuse, precum și cu disponibilitățile educaționale ale elevilor.

Pentru elevi, *Geografia* contribuie la:

- construirea unui referențial obiectiv (format din sistemul cartografic, planeta ca întreg, geosfere, continente, regiuni, țări, spațiu, teritoriu etc.), la care pot fi raportate elemente, fenomene, procese, sisteme și structuri din alte discipline școlare și domenii ale cunoașterii;
- identificarea și explicarea unor constatări (și adevăruri), rezultante ale interacțiunii dintre componentele mediului terestru natural și cele ale societății omenești, precum și ale interacțiunii globale om-natură;
- investigarea într-o formă specifică, adaptată la niveluri diferite de înțelegere, a realității oferite de orizontul local, planetă ca întreg, geosfere, țări și regiuni în contextul existențial zilnic;
- identificarea unor răspunsuri și soluții care au la bază exemple din viața cotidiană.

În concordanță cu direcțiile de dezvoltare ale Curriculumului național, programa școlară pentru disciplina *Geografie* are în vedere:

- conceptualizarea și transpunerea competențelor-cheie în curriculum într-o abordare unitară pe parcursul fiecărui an de studiu și pe parcursul învățământului gimnazial;
- definirea unui set adecvat de competențe generale și specifice, competențe ce pot fi formate la elevi prin conținuturile propuse, prin metodologia didactică folosită, care vizează accentuarea dimensiunii aplicative a cunoașterii;
- construirea demersului educațional pornind de la nevoile de dezvoltare ale elevului;
- utilizarea unor conținuturi și activități de învățare cât mai variate pentru dezvoltarea întregului potențial de care dispune fiecare elev;
- abordarea interdisciplinară a conceptelor și a fenomenelor, în vederea oferirii unei perspective complexe asupra realității.

Programa școlară cuprinde următoarele componente: nota de prezentare, competențele generale, competențele specifice și exemple de activități de învățare (pe clase), conținuturi și sugestii metodologice.

Competențele generale se dezvoltă prin studierea disciplinei *Geografie* în învățământul gimnazial.

Competențele specifice se formează pe parcursul unui an școlar, sunt derivate din competențele generale și reprezintă etape în dobândirea acestora. Competențele specifice sunt însoțite de **exemple de activități de învățare**, care constituie modalități de organizare a activității didactice în scopul realizării competențelor.

Conținuturile învățării sunt organizate pe domenii și reprezintă informații științifice fundamentale, validate în decursul cunoașterii umane, prin care se urmărește realizarea competențelor. S-au avut în vedere dimensionarea optimă a conținuturilor și selectarea riguroasă a informației, astfel încât acestea să nu ducă la supraîncărcare.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în utilizarea programei școlare.

COMPETENȚE GENERALE

1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice
3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare
4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Prezentarea realității geografice, utilizând mijloace și limbaje specifice

Clasa a V-a
1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite <ul style="list-style-type: none">
- pronunțarea corectă a termenilor și a denumirilor geografice
- identificarea termenilor geografici din surse diferite: manual, lecturi geografice, texte literare, mass-media etc.
- completarea textelor lacunare cu termeni geografici specifici
- gruparea unor termeni geografici pe baza unor criterii propuse
- corelarea termenilor geografici cu elemente geografice specifice observate direct/indirect (teren/suporturi grafice/imagini)
- procesarea de informații geografice din diferite surse de documentare
1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect <ul style="list-style-type: none">
- prezentarea elementelor și a fenomenelor geografice percepute direct (în orizontul local) sau indirect, reprezentate pe diferite suporturi (animații video, filme documentare)
- caracterizarea unor aspecte ale elementelor și fenomenelor geografice reprezentate pe suporturi variate (schițe, imagini, animații video), pe baza unui algoritm dat
- precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor fenomene geografice pe baza unor scheme/seturi de imagini
- exerciții de completare a termenilor geografici în scheme simple de prezentare a unor elemente și fenomene geografice

2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice

Clasa a V-a
2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren <ul style="list-style-type: none">
- identificarea pe suporturi cartografice a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date
- reprezentarea pe schițe de hartă a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date
- descrierea unor trasee scurte parcurse în orizontul local, prin raportare la repere, puncte cardinale, pe baza unui algoritm dat
- exprimarea poziției elementelor identificate în teren/pe hartă, cu ajutorul punctelor cardinale/coordonatelor geografice
- descrierea poziției relative a unor obiecte/elemente geografice dintr-un anumit spațiu prin raportare la un suport cartografic
- utilizarea elementară a tehnologiilor moderne (Sistemul Informațional Geografic – GIS; Sistemul de navigație – GPS)
2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică <ul style="list-style-type: none">
- exerciții de calculare a distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție
- recunoașterea unei imagini de la sol și aeriene
- corelarea imaginilor de la sol și aeriene cu suporturi cartografice
- poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice la scări de proporție date
- exerciții de calculare a suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferite
- exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografice din orizontul local
2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple <ul style="list-style-type: none">
- precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor procese geografice pe baza unor scheme
- identificarea succesiunii cronologice a unor procese și fenomene geografice pe baza unor imagini grafice/cartografice
- descrierea repartiției spațiale a unor procese și fenomene geografice pe baza observațiilor directe/indirecte pe suporturi geografice
- exerciții de ierarhizare a unor procese și fenomene geografice după criterii date

3. Studiarea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare

Clasa a V-a

3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii

- măsurarea distanțelor în orizontul apropiat/local cu instrumente de măsură adecvate (riglă, ruletă, compas, instrumente/dispozitive electronice/informatic etc.)
- utilizarea scării de proporție pentru descrierea extinderii spațiale a unor elemente geografice
- prezentarea desfășurării unor procese și fenomene geografice, utilizând noțiuni din domeniul științelor
- prelucrarea datelor geografice utilizând operații matematice la nivel elementar
- determinarea unor caracteristici ale elementelor geografice prin calcule matematice simple
- prelucrarea datelor geografice cu ajutorul diferitelor instrumente TIC
- prezentarea fenomenelor și proceselor observate direct/indirect cu ajutorul diferitelor aplicații digitale
- prezentarea, cu ajutorul unor instrumente TIC, a elementelor mediului din orizontul apropiat/local
- prezentarea, cu ajutorul unor suporturi geografice/instrumente TIC, a impactului mediului natural asupra omului

3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul Științe și tehnologii

- explicarea, prin enunțuri simple, a cauzelor producerii unor fenomene geografice observate direct/indirect, prin mijloace informatice
- menționarea unor efecte/influențe ale producerii unor fenomene geografice asupra activității personale
- identificarea unor corelații între fenomenele naturale observate și evenimente din viața cotidiană
- descrierea unor fenomene din realitatea geografică prin utilizarea unor aplicații digitale

3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare

- exerciții de relaționare între elemente și fenomene geografice observate direct sau indirect
- identificarea deosebirilor dintre spații geografice diferite (localitate, regiune, continent) din perspectiva diversității naturale
- identificarea unor particularități ale diferitelor regiuni ale lumii din perspectiva cunoașterii lor geografice
- elaborarea unor proiecte simple pe tema conservării și protecției diversității naturale, pentru formarea unor atitudini civice pozitive

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană

Clasa a V-a

4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare

- observarea directă/indirectă a unor elemente, fenomene și procese geografice
- selectarea caracteristicilor unor elemente geografice descoperite prin observare directă/indirectă
- descoperirea unor legături simple pe baza unor date geografice comparabile
- analizarea unor situații-problemă din realitatea înconjurătoare în vederea identificării de soluții
- utilizarea informațiilor geografice referitoare la diferite fenomene/procese geografice în contexte noi (explicarea unor aspecte ale realității înconjurătoare)
- elaborarea unei schițe de proiect pentru soluționarea unei probleme geografice
- derularea unui demers investigativ simplu pentru verificarea unei ipoteze de lucru

4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii

- ordonarea elementelor geografice după criterii cantitative
- selectarea elementelor geografice după criterii calitative
- organizarea elementelor geografice după modul lor de succesiune
- organizarea elementelor după caracteristici spațiale
- ordonarea elementelor în funcție de criterii de timp

4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață

- elaborarea de planuri simple de învățare în realizarea unor sarcini de lucru
- aplicarea metodelor de măsurare și de gestionare a timpului necesar învățării
- aplicarea metodelor/tehnichilor de orientare în spațiu în activitatea cotidiană
- elaborarea unui plan simplu de măsuri privind combaterea/diminuarea efectelor unor fenomene naturale în orizontul local
- prezentarea corelației dintre succesiunea unor fenomene naturale și succesiunea activităților cotidiene/personale
- precizarea unor reguli de comportament ce trebuie respectate în diferite situații ipotetice de risc din orizontul local
- descrierea unor situații de risc în care se impune respectarea anumitor reguli specifice
- completarea unor fișe tematice cu reguli de comportament, pentru diferite situații ipotetice de risc

CONȚINUTURI

Terra – Elemente de geografie fizică

Domenii de conținut	Conținuturi
Terra – o planetă a Universului	<ul style="list-style-type: none"> • Universul și Sistemul Solar – aspecte generale • Terra - o planetă a Sistemului Solar (formă și dimensiuni) • Aplicație practică: Călătorie virtuală în Univers
Terra – o planetă în mișcare	<ul style="list-style-type: none"> • Globul geografic și harta. Coordonate geografice • Mișcările Pământului și consecințele lor • Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne) • Aplicații practice: Măsurarea timpului (zi, săptămână, lună, anotimp, an, calendar), Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare, Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică
Terra – o planetă în transformare	<p>Geosferele Terrei</p> <p>Litosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Structura internă a Terrei • Relieful: continente și bazine oceanice; forme majore de relief • Vulcanii și cutremurele • Aplicații practice: Relieful orizontului local, Reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene și procese în orizontul local (prăbușiri, alunecări de teren, cutremure etc.) <p>Atmosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Elemente și fenomene meteorologice • Vremea și clima • Zonele climatice ale Terrei. Influența climei asupra geosferelor • Aplicații practice: Clima, vremea și activitatea umană în orizontul local, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (grindină, polei, furtuni, secetă, caniculă, viscol, tornade etc.)

	<p>Hidrosfera</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Oceanul Planetar – componente și localizare. Dinamica apelor oceanice • Apele continentale • Ghețarii • Aplicații practice: Apele din orizontul local, Resurse de apă potabilă, Măsuri de protecție a apelor, Modalități de avertizare, reguli de comportare și măsuri de protecție în cazul producerii de fenomene extreme în orizontul local (viitură/revărsare/inundație, pod de gheață etc.) <p>Biosfera și solurile</p> <ul style="list-style-type: none"> • Caracteristici generale și importanță • Plantele și animalele – repartiția lor geografică • Solul - resursă a vieții • Aplicație practică: Protecția plantelor, a animalelor și conservarea solului
<p>Zonele naturale ale Terrei</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea peisajelor terestre naturale

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice. Activitățile de învățare sugerate oferă o imagine posibilă privind contextele de dobândire a acestor competențe.

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum își propune să formeze competențe, valori și atitudini prin demersuri didactice care să coreleze explicit conținuturile învățării cu practica instruirii eficiente, ceea ce implică revalorificarea resurselor educaționale (metode, mijloace) legitimate de practică și utilizarea unor resurse moderne (TIC, GIS etc.).

Prin modul de abordare a întregului demers didactic reglementat prin programa școlară de *Geografie*, fiecare profesor trebuie să aibă capacitatea de construire a situațiilor și a activităților de învățare asociate competențelor specifice și conținuturilor, astfel încât să fie asigurată egalitatea de șanse a tuturor elevilor, dar și maximizarea posibilităților individuale de dezvoltare intelectuală și profesională. Astfel, este necesară concretizarea elementelor programei în activități de învățare adecvate, în urma parcurgerii cărora să existe un progres semnificativ, evaluabil. Un rol foarte important îi revine profesorului, care poate completa lista activităților de învățare din programa școlară, în funcție de specificul clasei. Ca elemente inovative se evidențiază aplicațiile practice și studiile de caz.

Pentru formarea competențelor generale și specifice, este important ca profesorul să-și orienteze demersul didactic spre realizarea unor tipuri de activități de învățare care să vizeze:

- utilizarea metodelor legitimate și validate în practica școlară, a metodelor aplicative și interactive care să asigure activizarea structurilor cognitive ale elevilor și transformarea lor în coparticipanți la propria instruire și educație;
- contribuția individuală a elevului (documentarea din diferite surse de informare, observarea directă sau indirectă, exercițiul personal, experimentul etc.);
- dezvoltarea capacității de comunicare în situații diferite și în forme diverse;
- dezvoltarea capacității de abordare integrată a problemelor specifice mediului natural și a celor referitoare la dimensiunea socială, economică și culturală a realității spațiale;
- exersarea lucrului individual și în echipă, a îndeplinirii unor roluri specifice și a cooperării în realizarea sarcinilor de lucru;
- realizarea unor proiecte rezultate din experiența cotidiană, a unor proiecte de identificare a soluțiilor și de rezolvare a unor situații-problemă;
- utilizarea metodelor, a mijloacelor și a instrumentelor TIC/GIS în activitatea didactică.

În legătura dintre competențele specifice, conținuturi și activitățile de învățare, atât în proiectarea unităților de învățare, cât și a instruirii propriu-zise, accentul este pus pe realizarea competențelor, prin conținuturile propuse și activitățile de învățare (care sunt sugerate ca exemple).

Activitățile de învățare au un caracter orientativ, exemplele propuse prin programa școlară sunt formulate cu un anumit grad de generalitate. Pentru a permite o abordare flexibilă, acestea pot fi selectate în funcție de conținuturile parcurse și de competențele specifice vizate. Profesorul trebuie să aibă capacitatea de a utiliza, diversifica și particulariza activitățile de învățare în funcție de resursele de timp, umane și materiale.

În cadrul *Conținuturilor* din prezenta programă se vor selecta *Aplicațiile practice/Studiile de caz* în funcție de resursele de timp și de particularitățile psihologice și cognitive ale colectivelor de elevi. Cadrele didactice pot realiza și alte activități practice decât cele indicate, evidențiind, astfel, caracterul pragmatic al geografiei.

Principalele dimensiuni vizate prin disciplina *Geografie* sunt:

- dimensiunea spațială – prin relaționarea permanentă între elementele geografice ale planetei ca întreg și elementele corespunzătoare din orizontul local sau de la nivel regional, național;
- dimensiunea percepției intuitive a proceselor și fenomenelor geografice predominant observabile (direct sau indirect), care să aibă un aspect relevant pentru existența cotidiană a elevilor;
- dimensiunea interdisciplinară – prin posibilitățile geografiei de a conecta elementele naturale și umane, precum și elemente specifice geografiei cu cele specifice altor discipline;
- dimensiunea umană – prin specificul conținuturilor, cu finalități în plan social, politic și cultural;
- dimensiunea economică – prin prezentarea unor sisteme și particularități economice caracteristice;
- dimensiunea culturală – prin sensibilizarea la realizările majore ale umanității și ale poporului român;
- dimensiunea civică – prin înțelegerea și aprecierea diversității umane, prin toleranță și respect pentru diferitele sisteme de valori.

Prezenta programă pornește de la premisa că o competență specifică odată formată se va utiliza ulterior fără a mai fi menționată în programa clasei/claselor superioare.

Competențele specifice pentru clasele a V-a – a VIII-a sunt concepute gradual, evidențiind un nivel de complexitate crescut de la an la an pentru fiecare dintre cele patru competențe generale. Această progresie este redată în tabelul următor.

Competențe generale	Competențe specifice			
	a V-a	a VI-a	a VII-a	a VIII-a
1. Prezentarea realității geografice utilizând mijloace și limbaje specifice	<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p>	<p>1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici</p> <p>1.2. Descrierea relațiilor dintre elementele și fenomenele geografice utilizând termeni specifici</p>	<p>1.1. Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici identificați în contexte diferite</p> <p>1.2. Elaborarea unui text pe o temă geografică dată, utilizând termeni ofertați</p>	<p>1.1. Utilizarea limbajului specific în explicarea unor elemente, fenomene și structuri geografice</p> <p>1.2. Prezentarea structurată a informației geografice</p>
2. Raportarea realității geografice spațiale și temporale la reprezentări cartografice	<p>2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren</p> <p>2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică</p>	<p>2.1. Poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice</p> <p>2.2. Ordonarea spațială și/sau cronologică a elementelor, fenomenelor și proceselor geografice după criterii date</p>	<p>2.1. Localizarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice</p> <p>2.2. Interpretarea fenomenelor și proceselor geografice pe baza reprezentărilor grafice și cartografice</p>	<p>2.1. Reprezentarea unor elemente geografice pe un suport cartografic dat</p> <p>2.2. Explicarea fenomenelor și proceselor geografice utilizând reprezentări grafice și cartografice</p>
3. Studierea spațiului geografic realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare	<p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, Științe și tehnologii</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul Științe și tehnologii</p>	<p>2.3. Utilizarea informațiilor oferite de suporturile cartografice, grafice și alte materiale vizuale în contexte/situații diferite</p> <p>3.1. Utilizarea informațiilor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și a elementelor din matematică și Științe</p> <p>3.2. Prezentarea caracteristicilor elementelor, fenomenelor și proceselor geografice prin utilizarea instrumentelor TIC/GIS</p>	<p>2.3. Corelarea elementelor și fenomenelor geografice date prin raportare la suporturi grafice și cartografice</p> <p>3.1. Ierarhizarea elementelor cu caracter geografic cu ajutorul instrumentelor TIC/GIS și al elementelor din matematică și Științe</p> <p>3.2. Realizarea proiectelor/studiilor de caz utilizând instrumente TIC/GIS</p>	<p>2.3. Construirea de reprezentări grafice și cartografice pe baza datelor și/sau suporturilor oferite</p> <p>3.1. Explicarea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, Științe și tehnologii (TIC/GIS)</p> <p>3.2. Formularea de soluții la probleme date din realitatea înconjurătoare utilizând elemente din matematică, Științe și tehnologii (TIC/GIS)</p>

4. Elaborarea unui demers investigativ din perspectiva educației permanente și pentru viața cotidiană	3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare	3.3. Prezentarea diversității naturale, umane și culturale realizând corelații cu informații dobândite la alte discipline școlare	3.3. Explicarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații interdisciplinare	3.3. Argumentarea diversității naturale, umane și culturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare
	4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare (observare directă/indirectă, colectare de date)	4.1. Construirea unui demers investigativ sugerat/dirijat	4.1. Utilizarea unor metode de investigare (analiză, interpretare)	4.1. Realizarea unui demers investigativ
	4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii	4.2. Caracterizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după un algoritm dat	4.2. Ierarhizarea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice	4.2. Analizarea elementelor, fenomenelor și proceselor din realitatea observată direct sau indirect
	4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață	4.3. Compararea elementelor, fenomenelor și proceselor după caracteristicile geografice	4.3. Explicarea relațiilor între grupuri de elemente, fenomene și procese ale mediului geografic	4.3. Compararea unor sisteme și structuri spațiale după un algoritm dat
TOTAL 4	11	12	13	13
			4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile	4.4. Identificarea soluțiilor de protecție a mediului geografic din orizontul local sau îndepărtat în contextul dezvoltării sustenabile

CLASA a V-a Terra – Elemente de geografie fizică

Programa pentru clasa a V-a, *Terra – Elemente de geografie fizică*, continuă și dezvoltă elementele introductive de științe parcurse la clasele a III-a și a IV-a și de geografie parcurse în clasa a IV-a. O poziție educațională centrală o au competențele de comunicare, de utilizare a suporturilor cartografice, precum și de utilizare a unor elemente din alte discipline școlare în studierea realității spațiale (geografice).

În abordarea învățării geografiei la acest nivel se acordă o atenție deosebită formării unei terminologii și a unor cunoștințe elementare, bazate preponderent pe observarea directă sau indirectă a realității înconjurătoare, a proceselor și fenomenelor din orizontul apropiat sau mai îndepărtat. Formarea competenței de comunicare se dezvoltă în clasa a V-a și continuă pe parcursul claselor a VI-a și a VII-a prin diversificarea elementelor terminologice concrete la nivelul continentelor, al regiunilor și al țărilor.

Observarea realității înconjurătoare sub aspectele ei sesizabile direct sau într-o formă indirectă, prin imagini ale acesteia, reprezintă sursa principală de învățare oferită elevilor. În acest context, rolul profesorului este determinant în selectarea activităților de învățare care să conducă la realizarea competențelor asumate prin programă. Localizarea elementelor, fenomenelor și proceselor pe suporturi cartografice constituie elemente ale unei competențe generale a geografiei care pot fi aplicate în oricare situație de învățare, printr-o succesiune de activități ce presupun: înțelegerea semnelor convenționale, identificarea localizării, compararea localizării pe hartă cu cea din realitate, transformarea informației cartografice într-un mesaj oral sau scris. Pe baza acestora pot fi puse în evidență anumite caracteristici ale elementelor analizate. Este un demers preponderent exploratoriu, care își propune: observarea atentă a componentelor ce formează realitatea înconjurătoare (elemente, procese, fenomene, sisteme, structuri), înțelegerea și explicarea acestora, interpretarea unor hărți diferite și a unor grafice, aplicarea unor tehnici simple de investigare.

2. SUPORTURI PENTRU PROIECTAREA ȘI ORGANIZAREA INSTRUIRII

2.1. Planificare calendaristică orientativă

2.2. Model de proiectare a unei unități de învățare

**2.3. Model de proiectare a unei unități
elementare de învățare (proiect de lecție)**

An școlar: 2017 – 2018

Unitatea de învățământ: .....

Profesor: .....

Aria curriculară: **Om și societate**

Disciplina de învățământ: **Geografie**

Clasa: a V-a

Număr de ore pe săptămână: 1 oră

Semestrul I: 18 săptămâni (11.09.2017 – 02.02.2018)

Semestrul al II-lea: 17 săptămâni (12.02.2018 – 15.06.2018)

Programul „Școala altfel”: .....

Avizat:

Director / Responsabil comisie metodică:

PLANIFICARE CALENDARISTICĂ ORIENTATIVĂ

Terra – Elemente de geografie fizică

Semestrul I

NR. CRT.	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE	SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII/ EVALUARE
1.	Terra – o planetă a Universului	1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite 1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect 3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii 3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul științe și tehnologii 4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare 4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii	Recapitularea noțiunilor dobândite în clasa a IV-a • Universul și Sistemul Solar – aspecte generale • Terra – o planetă a Sistemului Solar • Aplicație practică: Călătorie virtuală în Univers <i>Recapitulare și evaluare</i>	1 2 1	I II – III IV	T ₀ (test inițial) Evaluare orală
2.	Terra – o planetă în mișcare	1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite 1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect 2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren	• Globul geografic și harta. Coordonatele geografice • Mișcările Pământului și consecințele lor • Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne)	2 1 1	V – VI VII VIII	

NR. CRT.	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE	SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII/EVALUARE
		<p>2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică</p> <p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii</p> <p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicații practice: <ul style="list-style-type: none"> - Măsurarea timpului - Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare. Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	2	IX – X	T ₁ (test secvențial)
3.	Terra – o planetă în transformare A. Litosfera	<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul <i>Științe și tehnologii</i></p> <p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p> <p>4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</p>	<p>Geosferele Terrei</p> <ul style="list-style-type: none"> • Litosfera – Caracteristici generale și importanță • Structura internă a Terrei <ul style="list-style-type: none"> • Relief: continente și bazine oceanice; forme majore de relief • Vulcanii și cutremurele <ul style="list-style-type: none"> • Aplicații practice: <ul style="list-style-type: none"> - Reguli și măsuri în caz de cutremur - Reguli și măsuri în caz de prăbușiri și alunecări de teren - Relieful orizontului local <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	2	XI – XII	T ₂ (test secvențial)
			<ul style="list-style-type: none"> • Relieful: continente și bazine oceanice; forme majore de relief 	2	XIII – XIV	
			<ul style="list-style-type: none"> • Vulcanii și cutremurele 	1	XV	
			<ul style="list-style-type: none"> • Aplicații practice: <ul style="list-style-type: none"> - Reguli și măsuri în caz de cutremur - Reguli și măsuri în caz de prăbușiri și alunecări de teren - Relieful orizontului local <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	3	XVI – XVIII	

Notă:

- Planificarea calendaristică are la bază planul-cadru de învățământ pentru învățământul gimnazial aprobat prin OMENCT nr. 3590/05.04.2016, programa școlară pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017 și structura anului școlar 2017 – 2018 aprobată prin OMEN nr. 3382/24.02.2017.
- Derularea activității didactice se va modifica/ajusta în conformitate cu intervalul de desfășurare a programului „Școala alifel” stabilit la nivelul fiecărei unități de învățământ.
- Rubrica de **Competențe specifice** cuprinde competențele specifice din programa școlară care pot fi realizate prin conținuturile oferite.
- Competențele specifice propuse au caracter orientativ; cadrul didactic stabilește competențele minimale pe care orice elev trebuie să le dobândească și poate extinde sfera acestora, în funcție de specificul clasei și de performanțele elevilor.
- Modalitățile de evaluare trebuie diversificate prin utilizarea instrumentelor complementare sugerate de programa școlară, susținute, propuse și promovate de Geografie. Manual pentru clasa a V-a, autori: Silviu Neguț, Carmen Camelia Rădulescu, Ionuț Popa, Editura Art, București, 2017.

Semestrul al II-lea

NR. CRT.	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE	SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII/ EVALUARE
1.	B. Atmosfera	<p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.1. Descrierea unor elemente, fenomene și procese geografice folosind noțiuni din matematică, științe și tehnologii</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul <i>Științe și tehnologii</i></p> <p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <p>4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Atmosfera – Caracteristici generale și importantă • Elemente și fenomene meteorologice • Vremea și clima • Zonele climatice ale Terrei. Influența climatei asupra geosferelor • Aplicații practice: <ul style="list-style-type: none"> - Clima, vremea și activitatea umană în orizontul local - Fenomene climatice extreme - Reguli și măsuri în timpul sezonului cald - Reguli și măsuri în timpul sezonului rece <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	2	I – II	T ₁ (test secvențial)
2.	C. Hidrosfera	<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <p>2.3. Citirea reprezentărilor grafice și cartografice simple</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul <i>Științe și tehnologii</i></p> <p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <p>4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hidrosfera – Caracteristici generale și importantă • Oceanul Planetar • Apele continentale • Ghețarii • Aplicații practice: <ul style="list-style-type: none"> - Resursele de apă potabilă - Apele din orizontul local - Măsuri de protecție a apelor - Viituri. Revărsări. Inundații. <p>Reguli de comportare și măsuri de protecție</p> <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	2	VII – VIII	T ₂ (test secvențial)
				2	IX – X	
				1	XI	
				1	XII	

NR. CRT.	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE SPECIFICE	CONȚINUTURI	NR. DE ORE	SĂPTĂMÂNA	OBSERVAȚII/ EVALUARE
3.	D. Biosfera și solurile	<p>1.1. Utilizarea termenilor geografici în contexte diferite</p> <p>2.1. Utilizarea tehnicilor de orientare pe hartă/teren</p> <p>2.2. Relaționarea scării de proporție cu realitatea geografică</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul <i>Științe și tehnologii</i></p> <p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>4.1. Utilizarea metodelor simple de investigare</p> <p>4.3. Aplicarea cunoștințelor și a abilităților dobândite în contexte noi/situații reale de viață</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biosfera – Caracteristici generale și importanță • Repartiția geografică a viețuitoarelor • Solul – resursă a vieții 	1	XIII	
			<ul style="list-style-type: none"> • Aplicație practică: Protecția plantelor, a animalelor și a solurilor <p><i>Recapitulare și evaluare</i></p>	1	XIV	
4.	Zonele naturale ale Terrei	<p>1.2. Descrierea unor elemente, fenomene sau procese geografice observate direct sau indirect</p> <p>3.2. Precizarea legăturilor dintre realitatea geografică și fenomene din domeniul <i>Științe și tehnologii</i></p> <p>3.3. Descrierea diversității naturale a realității geografice realizând corelații cu informațiile dobândite la alte discipline școlare</p> <p>4.2. Ordonarea elementelor geografice după anumite criterii</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diversitatea peisajelor terestre naturale 	1	XVI	Evaluare orală
5.	Sinteză și evaluare	1.1. ... 4.3	<ul style="list-style-type: none"> • Terra – elemente de geografie fizică 	1	XVII	T _f (test final)

Notă:

- Planificarea calendaristică are la bază planul-cadru de învățământ pentru învățământul gimnazial aprobat prin OMENCT nr. 3590/05.04.2016, programa școlară pentru disciplina Geografie, clasele a V-a – a VIII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017 și structura anului școlar 2017 – 2018 aprobată prin OMEN nr. 3382/24.02.2017.
- Derularea activității didactice se va modifica/ajusta în conformitate cu intervalul de desfășurare a programului „Școala altfel” stabilit la nivelul fiecărei unități de învățământ.
- Rubrica de **Competențe specifice** cuprinde competențele specifice din programa școlară care pot fi realizate prin conținuturile oferite.
- Competențele specifice propuse au caracter orientativ; cadrul didactic stabilește competențele minimale pe care orice elev trebuie să le dobândească și poate extinde sfera acestora, în funcție de specificul clasei și de performanțele elevilor.
- Modalitățile de evaluare trebuie diversificate prin utilizarea instrumentelor complementare sugerate de programa școlară, susținute, propuse și promovate de Geografie. Manual pentru clasa a V-a, autori: Silviu Neguț, Carmen Camelia Rădulescu, Ionuț Popa, Editura Art, București, 2017.

An școlar: 2017 – 2018

Unitatea de învățământ: .....

Profesor: .....

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina de învățământ: Geografie (Terra – elemente de geografie fizică)

Clasa: a V-a

Număr de ore pe săptămână: 1 oră

(Model)

PROIECTARE PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Semestrul I

UNITATEA 2

Terra – o planetă în mișcare

Număr de ore alocate: 6

NR. CRT.	CONȚINUTURI (DETALIERI)	COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	NR. DE ORE	RESURSE (MATERIALE/ PROCEDURALE)	EVALUARE
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Globul geografic și harta. Coordonate geografice - <i>Globul geografic și harta</i> 	2.1. 2.2. 2.3. 3.1. 4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea poziției relative a unor obiecte/elemente geografice dintr-un anumit spațiu prin raportare la un suport cartografic - exprimarea poziției elementelor identificate pe hartă, cu ajutorul punctelor cardinale - descrierea unor trasee prin raportare la repere și la puncte cardinale - calcularea distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție - poziționarea elementelor geografice pe reprezentări cartografice la scări de proporție date - descrierea repartiției spațiale a unor procese și fenomene geografice pe baza observării suporturilor geografice - redarea în cuvinte proprii a elementelor semnificative reprezentate pe suporturi cartografice diferite - utilizarea scării de proporție pentru descrierea extinderii spațiale a unor elemente geografice - selectarea elementelor geografice după criterii calitative - organizarea elementelor după caracteristici spațiale oferite 	1	<i>materiale:</i> glob geografic hărți – diferite după conținut, scară, legendă manual <i>procedurale:</i> observația conversația euristică explicația modelarea lucrul cu globul și harta lucrul cu manualul	Evaluare orală

NR. CRT.	CONȚINUTURI (DETALIERI)	COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	NR. DE ORE	RESURSE (MATERIALE/ PROCEDURALE)	EVALUARE
2.	- <i>Coordonatele geografice</i>	1.1. 2.1. 2.2. 2.3. 3.1.	<ul style="list-style-type: none"> - pronunțarea corectă a termenilor și a denumirilor geografice - completarea textelor lacunare cu termeni geografici specifici - corelarea termenilor geografici cu elemente geografice specifice observate pe suporturi grafice și imagini - identificarea pe suporturi cartografice a unor puncte definite de coordonate geografice date - reprezentarea pe schițe de hartă a unor puncte/trasee definite de coordonate geografice date - exprimarea poziției elementelor identificate pe hartă, cu ajutorul coordonatelor geografice - exerciții de reprezentare, pe o schiță de hartă, a unor puncte, pe bază de coordonate geografice date - descrierea repartiției spațiale a unor puncte pe baza coordonatelor lor geografice - prelucrarea datelor geografice utilizând operații matematice la nivel elementar 	1	<i>materiale:</i> glob geografic harta fizică a lumii atlas manual <i>procedurale:</i> observația explicația problematizarea lucrul cu globul și harta lucrul cu manualul	Evaluare orală
3.	• Mișcările Pământului și consecințele lor	1.2. 3.1. 4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea elementelor și a fenomenelor geografice percepute direct, în orizontul local sau indirect, reprezentate pe diferite suporturi digitale - precizarea etapelor succesive de desfășurare a unor fenomene geografice pe baza unor scheme/seturi de imagini - prezentarea fenomenelor și proceselor observate, cu ajutorul diferitelor aplicații digitale - prezentarea desfășurării unor procese și fenomene geografice, utilizând noțiuni din domeniul științelor - organizarea elementelor geografice după modul lor de succesiune - ordonarea elementelor în funcție de criteriile de timp generate de mișcările Pământului 	1	<i>materiale:</i> imagini, fotografii scheme manual <i>procedurale:</i> observația conversația euristică brainstormingul experimentul explicația demonstrația problematizarea lucrul cu manualul	Evaluare orală

NR. CRT.	CONȚINUTURI (DETALIERI)	COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	NR. DE ORE	RESURSE (MATERIALE / PROCEDURALE)	EVALUARE
4.	<ul style="list-style-type: none"> • Orientarea în spațiul terestru (elemente naturale și instrumente clasice și moderne) 	1.1. 1.2. 2.1. 3.1. 4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - gruparea unor termeni geografici pe baza unor criterii propuse - prezentarea directă a elementelor și instrumentelor de orientare sau indirectă cu ajutorul diferitelor suporturi (animații video, filme documentare) - exprimarea poziției elementelor identificate în teren/pe hartă, cu ajutorul unor repere naturale de orientare - descrierea unor trasee scurte parcurse în orizontul local, prin raportare la repere naturale de orientare, la puncte cardinale sau pe baza unui algoritm dat - utilizarea elementară a tehnologiilor moderne (Sistemul de navigație – GPS - orientarea în orizontul apropiat/local cu mijloace naturale și instrumente clasice și moderne - exprimarea poziției elementelor identificate în teren cu ajutorul diferitelor aplicații digitale - ordonarea mijloacelor de orientare după criterii calitative (naturale și create de om) - selectarea elementelor naturale și a instrumentelor de orientare după criterii calitative 	1	<i>materiale:</i> imagini, fotografii scheme manual hartă busola aplicații digitale, GPS <i>procedurale:</i> conversația euristică observația explicația demonstrația problematizarea lucrul cu busola, cu aplicațiile digitale, GPS lucrul cu harta lucrul cu manualul	Evaluare orală
5.	<ul style="list-style-type: none"> • Aplicații practice: - Măsurarea timpului - Orizontul local – orientare, măsurare și reprezentare. Construirea unor forme simple de reprezentare grafică și cartografică Recapitulare și evaluare 	1.2. 2.1. 2.2. 2.3. 4.2.	<ul style="list-style-type: none"> - precizarea etapelor cronologice de desfășurare a unor fenomene geografice pe baza unor scheme/seturi de imagini - identificarea succesiunii cronologice a unor procese și fenomene geografice pe baza unor imagini grafice/cartografice - ordonarea elementelor în funcție de criterii de timp - descrierea repartiției temporale a unor procese și fenomene geografice pe baza observațiilor directe/indirecte pe suporturi geografice - exprimarea poziției elementelor identificate în orizontul local cu ajutorul punctelor cardinale/coordonatelor geografice 	2	<i>materiale:</i> harta topografică planul localității scheme fotografii fișe de lucru manual <i>procedurale:</i> observația	Evaluare orală

NR. CRT.	CONȚINUTURI (DETALIERI)	COMPETENȚE SPECIFICE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	NR. DE ORE	RESURSE (MATERIALE / PROCEDURALE)	EVALUARE
			<ul style="list-style-type: none"> - calcularea distanțelor dintre repere/puncte reprezentate pe suporturi cartografice utilizând scara de proporție - recunoașterea unei imagini de la sol și aeriene - corelarea imaginilor de la sol și aeriene cu suporturi cartografice - poziționarea elementelor din orizontul local pe reprezentări cartografice la scări de proporție date - calcularea suprafețelor/ariilor delimitate pe hărți cu scări de proporție diferite - reprezentarea, pe o schiță de hartă, a unor elemente geografice din orizontul local 		<ul style="list-style-type: none"> conversația euristică observația explicația problematizarea lucrul cu harta lucrul cu manualul 	<ul style="list-style-type: none"> Test secvențial

Notă:

- Modelul de proiectare a unității de învățare „**Terra – o planetă în mișcare**” are la bază programa de geografie pentru clasa a V-a și corespunde cu planificarea calendaristică.
- Proiectarea unității de învățare este realizată în conformitate cu metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică.
- Rubrica de evaluare consemnează un test secvențial (T₁ conform planificării calendaristice), test sugerat de Geografie. Manual pentru clasa a V-a, autori: Silviu Neagu, Carmen Camelia Rădulescu, Ionuț Popa, Editura Art, București, 2017.

MODEL DE PROIECTARE A UNEI UNITĂȚI ELEMENTARE DE ÎNVĂȚARE (PROIECT DE LECȚIE)

Unitatea de învățământ: .....

Profesor: .....

Aria curriculară: **Om și societate**

Disciplina de învățământ: **Geografie**

Clasa: **a V-a**

Unitatea de învățare: **Terra – o planetă în mișcare**

Titlul lecției: **Mișcările Pământului și consecințele lor**

Tipul de lecție: **dobândire de cunoștințe, formare a priceperilor și deprinderilor**

Competențe specifice vizate: **1.2., 3.1., 4.2.**

A. Elemente de proiectare a instruirii

1. Elemente ale competențelor (reformulări minimale):

- definirea mișcării de rotație a Pământului și respectiv a mișcării sale de revoluție;
- descrierea fiecărei mișcări a Pământului prin prisma caracteristicilor sale specifice (durată, direcție, viteză);
- identificarea unor consecințe geografice ale mișcării de rotație a Pământului și respectiv ale mișcării sale de revoluție pe baza informațiilor din experiențialul cotidian;
- aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline în descrierea și explicarea mișcărilor Pământului;
- raportarea consecințelor mișcărilor Pământului la modificări observabile în realitatea înconjurătoare;
- identificarea de legături cauzale între organizarea și succesiunea unor elemente/fenomene/procese din realitatea înconjurătoare și mișcările Pământului.

2. Resurse ale instruirii:

- a. Metode:** observația, conversația euristică, brainstormingul, experimentul, explicația, demonstrația, problematizarea, lucrul cu manualul: explorarea și analiza critică a informațiilor;
- b. Mijloace:** imagini, fotografii, scheme, manualul, realitatea observabilă;
- c. Surse informaționale:** manual, internet, texte;
- d. Suporturi cartografice:** harta fusurilor orare;
- e. Forme de organizare:** activități de învățare și sarcini de lucru individuale și în grup.

3. Strategia didactică: conversativă și explicativă, bazată pe exploatarea manualului și a experiențialului cotidian.

4. Designul instruirii (succesiunea activităților de predare-învățare):

- definirea mișcării de rotație și perceperea mișcării aparente a Soarelui pe bolta cerească;
- perceperea duratei și vitezei mișcării de rotație;
- descrierea dirijată a unor modificări observabile în realitatea înconjurătoare, ca efecte ale mișcării de rotație a Pământului;
- prezentarea consecințelor mișcării de rotație a Pământului;

- prezentarea modului de calculare a orei pe glob;
- definirea mișcării de revoluție a Pământului;
- perceperea duratei și a celor patru momente principale ale mișcării de revoluție;
- notarea pe un suport dat (caiet) și completarea unei informații lacunare;
- descrierea dirijată a unor modificări observabile în realitatea înconjurătoare, ca efecte ale mișcării de revoluție a Pământului;
- prezentarea consecințelor mișcării de revoluție a Pământului;
- discutarea formării și duratei zilei polare și respectiv a nopții polare.

5. Evaluare:

- **Evaluare continuă** pe tot parcursul lecției, pentru asigurarea permanentă a feedbackului: se au în vedere răspunsurile, opiniile și argumentele elevilor, în urma activităților de explorare, analiză critică, aplicare, ofertate de manual.
- **Sinteză și evaluare:** prezentarea sintetică a mișcărilor Pământului și a consecințelor lor.

B. Conținutul și sistemul de idei principale

1. Elemente introductive:

- Toate planetele, sateliții, Soarele au o mișcare de rotație în jurul propriilor axe.
- Pământul, la fel ca și celelalte planete din Sistemul Solar, realizează o mișcare în jurul Soarelui pe o orbită proprie.
- Mișcarea Pământului în jurul axei sale se numește mișcarea de rotație.
- Mișcarea Pământului în jurul Soarelui se numește mișcarea de revoluție.

2. Idei principale:

- O rotație completă a Pământului în jurul axei sale se realizează în aproximativ 24 de ore; direcția de mișcare este de la vest la est, adică invers deplasării aparente a Soarelui pe bolta cerească; viteza de rotație scade de la Ecuator spre poli.
- Consecințele mișcării de rotație sunt: succesiunea zilelor și a nopților, modificarea temperaturii aerului de la zi la noapte, variația orei pe glob, turtirea Pământului la poli și bombarea la Ecuator.
- Mișcarea Pământului în jurul Soarelui durează 365 de zile și 6 ore; direcția mișcării este de la vest la est; în drumul său pe orbită, Pământul își schimbă poziția față de Soare, fiind luminat și încălzit diferit; se individualizează patru momente principale ale mișcării: două echinocții și două solstiții.
- Consecințele mișcării de revoluție sunt: formarea anotimpurilor și succesiunea lor, durata inegală a zilelor și a nopților.

3. Legături disciplinare:

- Geografie, clasa a IV-a.

4. Relații interdisciplinare:

- Matematică și explorarea mediului, clasele I-II;
- Științe ale naturii, clasa a IV-a.

5. Conexiuni interdisciplinare: noțiuni de fizică (forță, viteză).

6. Extinderi: importanța mișcărilor Pământului în viața și activitatea omului.

7. Dimensiunea digitală (TSI – Tehnologia Societății Informaționale): lărgirea componentelor cognitiv-formativ-aplicative ale instruirii prin exploatarea activităților multimedia interactive de învățare (AMII) din manualul digital.

C. Elemente de reglare a instruirii

- cronometrarea momentelor principale ale lecției;
- stabilirea unui standard minimal de termeni pentru definirea mișcărilor Pământului și a consecințelor lor geografice.

Notă:

- *Modelul de proiectare a lecției, considerată ca unitate elementară de învățare, are la bază metodologia de proiectare și de organizare a instruirii promovată de ghidurile metodologice de curriculum și didactică.*
- *Bibliografie selectivă:*
  - **Geografie. Manual pentru clasa a V-a**, autori: Silviu Neguț, Carmen Camelia Rădulescu, Ionuț Popa, Editura Art, București, 2017;
  - **Didactica geografiei**, autori: Octavian Mândruț, Steluța Dan, Editura Corint Educațional, București, 2014;
  - **Geografie – curriculum școlar. Ghid metodologic pentru învățământul preuniversitar**, autori Octavian Mândruț, Steluța Dan, Editura Corint Educațional, București, 2015.

3. EVALUAREA REZULTATELOR INSTRUIRII

3.1. Tipologia itemilor de evaluare

3.2. Tipologia testelor scrise

**3.3. Bareme de evaluare și de notare pentru testele secvențiale
și suporturi de interpretare a rezultatelor**

3.1. TIPOLOGIA ITEMILOR DE EVALUARE

După **criteriul asigurării obiectivității** în notarea sau aprecierea elevilor se identifică:

1. Itemi obiectivi – solicită selectarea răspunsului corect dintr-o serie de variante oferite. Tipuri:

1.1. itemi cu alegere multiplă: solicită alegerea răspunsului corect dintr-un număr de variante date; cuprind o parte introductivă, în care se formulează sarcina (numită premisă) și un număr de trei/patru răspunsuri posibile, dintre care un singur răspuns este corect, celelalte fiind numite distractori;

1.2. itemi cu alegere duală: solicită selectarea unui răspuns corect din două răspunsuri posibile oferite. Prezintă mai multe forme de abordare: adevărat/fals; corect/greșit; da/nu;

1.3. itemi de tip pereche/de asociere: solicită stabilirea unor corespondențe între două mulțimi distincte de elemente aranjate pe două coloane paralele.

2. Itemi semiobiectivi sau itemi cu răspuns construit scurt: solicită formularea unui răspuns, de regulă scurt. Tipuri:

2.1. itemi cu răspuns scurt: solicită răspunsuri scurte, limitate ca spațiu și conținut;

2.2. itemi de completare: solicită un răspuns care să completeze un enunț/o afirmație incompletă sau un text lacunar/text „perforat”;

2.3. întrebări structurate: cuprind mai multe subîntrebări, de tip obiectiv sau semiobiectiv, legate între ele printr-un element comun care ghidează producerea răspunsului.

3. Itemi subiectivi: solicită răspunsuri elaborate, extinse ca spațiu și conținut. Tipuri:

3.1. rezolvare de probleme (de situații-problemă): la acest tip de sarcină elevul este confruntat, de obicei, cu o situație nouă, care nu prezintă o soluție predeterminată; oferirea unui răspuns final corect necesită parcurgerea unui număr variabil de etape.

3.2 eseul: solicită formularea unui răspuns liber, de dimensiuni variabile, în conformitate cu anumite cerințe sau criterii date. Eseul poate fi *structurat*, când răspunsul așteptat este orientat prin anumite cerințe date, sau *liber (nestructurat)*, când elementele răspunsului și modul lor de organizare rămân la alegerea elevului.

3.3. enunțarea unei definiții: are în vedere prezentarea elementelor definiției.

TIPOLOGIA TESTELOR SCRISE

Din perspectiva momentului administrării testului și a obiectivelor urmărite se identifică:

1. **testul inițial** sau **testul diagnostic/predictiv** – se administrează, de regulă, la începutul unui an școlar și reprezintă un indicator pentru adaptarea procesului de învățare la particularitățile elevului; are rolul de a orienta și optimiza învățarea.
2. **testul secvențial** – se administrează, de regulă, la finalul unei unități de învățare și reprezintă un instrument de identificare a modului de realizare a finalităților asumate pentru respectiva secvență de instruire.
3. **testul semestrial** – se aplică, de regulă, la final de semestru și reflectă modul de dobândire a competențelor asumate într-un semestru de instruire.
4. **testul final** – se aplică, de regulă, la finalul unui an școlar pentru identificarea modului de realizare a competențelor urmărite prin parcurgerea unui an de studiu.

Din perspectiva obiectivelor vizate se identifică:

1. **teste de progres** – au finalități comune și urmăresc identificarea nivelului de dobândire a competențelor, respectiv de realizare a finalităților asumate pentru un anumit parcurs al instruirii. Evoluția („progresul”) se stabilește prin compararea rezultatelor unor teste succesive.
2. **testul formativ** – este orice test administrat pe parcursul instruirii, prin care se urmărește atât evaluarea nivelului de dobândire a competențelor, cât mai ales formarea și întărirea unor deprinderi de învățare.

Bibliografie selectivă:

Ghid general de evaluare și examinare, coord. Adrian Stoica, CNEE, București, 1996.

Ghid de evaluare la geografie, SNEE, Editura Trithenus, București, 1999.

Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori, coord. Adrian Stoica, SNEE, Editura ProGnosis, București, 2001.

Ghid de evaluare. Disciplina geografie, coord. Gabriela Guțu, Proiectul INSAM, 2011.

Didactica geografiei, autori: Octavian Mândruț, Steluța Dan, Editura Corint Educațional, București, 2014.

Geografie – curriculum școlar. Ghid metodologic pentru învățământul preuniversitar, autori Octavian Mândruț, Steluța Dan, Editura Corint Educațional, București, 2015.

**3.3. BAREME DE EVALUARE ȘI DE NOTARE
PENTRU TESTELE SECVENȚIALE
ȘI SUPTURI DE INTERPRETARE A REZULTATELOR**

SEMESTRUL I

TEST SECVENȚIAL 1 (U1 + U2)

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 12 puncte

Se acordă câte 3 puncte pentru fiecare răspuns corect:

1. b; 2. c; 3. a; 4. b.

Total Subiectul I (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul II ..... 22 de puncte

1. Se acordă 12 puncte, câte 4 puncte pentru fiecare răspuns corect:

a – meteoriți; b – asteroizi; c – comete.

Total 1 (a + b + c) = 12 puncte

2. Se acordă 10 puncte astfel:

a. se acordă 6 puncte, câte 3 puncte pentru fiecare răspuns corect:

- imaginea a: eclipsă de Soare;

- imaginea b: eclipsă de Lună.

b. se acordă 4 puncte pentru răspunsul corect: b.

Total 2 (a + b) = 10 puncte

Total Subiectul II (1 + 2) = 22 de puncte

Subiectul III ..... 12 puncte

1. Se acordă 8 puncte, câte 4 puncte pentru fiecare răspuns corect:

a. Scara 1 : 20 000; b. Scara 1 : 20 000 000.

2. Se acordă 4 puncte pentru răspunsul corect: 30 km.

Total Subiectul III (1 + 2) = 12 puncte

Subiectul IV ..... 20 de puncte

Se acordă câte 5 puncte pentru fiecare răspuns corect:

1. 18:00; 2. 4:00; 3. A și C; 4. A.

Total Subiectul IV (1 + 2 + 3 + 4) = 20 puncte

Subiectul V ..... 24 de puncte

1. Se acordă 12 puncte, câte 4 puncte pentru fiecare răspuns corect:

A – 40° lat. N și 30° long. V;

D – 20° lat. S și 90° long. E;

E – 60° lat. N și 120° long. E;

2. Se acordă 4 puncte pentru răspunsul corect: 90°;

3. Se acordă 4 puncte pentru răspunsul corect: C și E;

4. Se acordă 4 puncte pentru răspunsul corect: A și E.

Total Subiectul V (1 + 2 + 3 + 4) = 24 de puncte

TOTAL (SI + SII + SIII + SIV + SV) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T₁ : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul					Total punctaj
		I	II	III	IV	V	
		12 p	22 p	12 p	20 p	24 p	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

TEST SECVENȚIAL 2 (U3 – Litosfera)

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. d; 2. d; 3. b; 4. a.

Total Subiectul I (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul II ..... 16 puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. Pacificului; 2. depresiuni; 3. bombe/bombe vulcanice; 4. oceanic.

Total Subiectul II (1 + 2 + 3 + 4) = 16 puncte

Subiectul III ..... 24 de puncte

A. Se acordă **12 puncte**, câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. c; 2. b; 3. a.

B. Se acordă **12 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

a. vulcani: crater, vatră (total **6 p**);

b. cutremure: epicentru, magnitudine (total **6 p**).

Total Subiectul III (A + B) = 24 de puncte

Subiectul IV ..... 18 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- 1 – Africa; 2 – Europa; 3 – Asia;
4 – Australia; 5 – America de Sud; 6 – America de Nord.

Total Subiectul IV (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6) = 18 puncte

Subiectul V ..... 20 de puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- a – peninsulă; b – strâmtoare; c – golf; d – insulă; e – arhipelag.

Total Subiectul V (a + b + c + d + e) = 20 de puncte

TOTAL (SI + SII + SIII + SIV + SV) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T₂ : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul					Total punctaj
		I	II	III	IV	V	
		12 p	16 p	24 p	18 p	20 p	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

TEST SECVENȚIAL 1 (U3 – Atmosfera)

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. d; 2. c; 3. c; 4. d.

Total Subiectul I (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul II ..... 16 puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. termosfera/ionosfera; 2. nori; 3. iarnă; 4. presiune.

Total Subiectul II (1 + 2 + 3 + 4) = 16 puncte

Subiectul III ..... 26 de puncte

A. Se acordă **16 puncte**, câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- A – 24 °C; B – 21 °C; D – 15 °C; E – 12 °C.

B. Se acordă **10 puncte**, astfel:

1. se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- a. 4 °C; b. 7 °C.

2. se acordă **4 puncte** pentru răspunsul corect: 24 °C.

Total Subiectul III (A + B) = 26 de puncte

Subiectul IV ..... 12 puncte

A. Se acordă **8 puncte**, câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. brizele/brizele marine;
2. imaginea a.

B. Se acordă **4 puncte** pentru răspunsul corect: ploioasă.

Total Subiectul IV (A + B) = 12 puncte

Subiectul V ..... 24 de puncte

1. Se acordă **16 puncte**, câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- a. B; b. A; c. tropical uscat/arid; d. vara.

2. Se acordă **4 puncte** pentru răspunsul corect: C.

3. Se acordă **4 puncte** pentru răspunsul corect: G.

Total Subiectul V (1 + 2 + 3) = 24 de puncte

TOTAL (SI + SII + SIII + SIV + SV) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T₁ : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul					Total punctaj
		I	II	III	IV	V	
		12 p	16 p	26 p	12 p	24 p	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

TEST SECVENȚIAL 2 (U3 – Hidrosfera)

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. b; 2. a; 3. a; 4. d.

Total Subiectul I (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul II ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1 – Oceanul Indian; 2 – Oceanul Arctic; 3 – Oceanul Pacific; 4 – Oceanul Atlantic.

Total Subiectul II (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul III ..... 18 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect. Se acceptă pentru fiecare continent orice denumire de fluviu sau de lac corect menționată.

Total Subiectul III (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6) = 18 puncte

Subiectul IV ..... 24 de puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare asociere corectă:

A – 2 – b (total 8 p);

B – 3 – a (total 8 p);

C – 1 – c (total 8 p).

Total Subiectul IV = 24 de puncte

Subiectul V ..... 24 de puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1 – f; 2 – d; 3 – b; 4 – a; 5 – c; 6 – e.

Total Subiectul V (1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6) = 24 de puncte

TOTAL (SI + SII + SIII + SIV + SV) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T₂ : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul					Total punctaj
		I	II	III	IV	V	
		12 p	12 p	18 p	24 p	24 p	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

TEST SECVENȚIAL 3 (U3 – Biosfera și solurile)

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. a; 2. b; 3. b; 4. a.

Total Subiectul I (1 + 2 + 3 + 4) = 12 puncte

Subiectul II ..... 16 puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. discontinuu; 2. de conifere; 3. tundră; 4. savană.

Total Subiectul II (1 + 2 + 3 + 4) = 16 puncte

Subiectul III ..... 26 de puncte

1. Se acordă **18 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- a. ecosistem: biocenoză, biotop (total **6 p**);
b. componentele solului: aer, apă, fragmente de roci sfărâmate, materie organică (total **12 p**).

Total 1 (a + b) = 18 puncte

2. Se acordă **8 puncte**, câte **4 puncte** pentru fiecare argument corect menționat.

Exemple de răspuns:

- Solul reprezintă un suport de susținere pentru plante, cărora le oferă apă și substanțe hrănitoare.
- Solul constituie un mediu de viață pentru unele animale.

Total Subiectul III (1 + 2) = 26 de puncte

Subiectul IV ..... 24 de puncte

Se acordă câte **4 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

1. pădure ecuatorială (**4 p**); D (**4 p**);
2. taiga/păduri de conifere (**4 p**); A (**4 p**);
3. deșert (**4 p**); C (**4 p**).

Total Subiectul IV (1 + 2 + 3) = 24 de puncte

Subiectul V ..... 12 puncte

Se acordă câte **3 puncte** pentru fiecare asociere corectă:

- B – 2; C – 3; D – 5; E – 1.

Total Subiectul V = 12 puncte

TOTAL (SI + SII + SIII + SIV + SV) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T₃ : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul					Total punctaj
		I	II	III	IV	V	
		12 p	16 p	26 p	24 p	12 p	
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
9.							
10.							
11.							
12.							
13.							
14.							
15.							
16.							
17.							
18.							
19.							
20.							
21.							
22.							
23.							
24.							
25.							
26.							
27.							
28.							
29.							
30.							

TEST FINAL

- Se punctează orice alte formulări/modalități de rezolvare corectă a cerințelor.

Subiectul I ..... 39 de puncte

1. Se acordă **27 de puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- imaginea a (**3 p**);
- Mercur, Venus, Terra/Pământ, Marte, Jupiter, Saturn, Uranus, Neptun (total **24 p**).

Total 1 (a + b) = 27 de puncte

2. Se acordă **6 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- imaginea b;
- termosfera.

Total 2 (a + b) = 6 puncte

3. Se acordă **6 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- imaginea a;
- subducție.

Total 3 (a + b) = 6 puncte

Total Subiectul I (1 + 2 + 3) = 39 de puncte

Subiectul II ..... 21 de puncte

1. Se acordă **3 puncte** pentru răspunsul corect.

Exemplu de răspuns:

Bogdan are dreptate, deoarece punctul F este localizat în emisfera sudică, nu în emisfera nordică.

2. Se acordă **3 puncte** pentru răspunsul corect.

Exemplu de răspuns:

Mihai are dreptate, deoarece $125^\circ V$ (longitudinea punctului B) + $135^\circ E$ (longitudinea punctului F) = 260° longitudine.

3. Se acordă **15 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- C – America de Sud; E – Africa; F – Australia (total **9 p**);
- între A și B – Oceanul Atlantic (**3 p**); între E și F – Oceanul Indian (**3 p**).

Total Subiectul II (1 + 2 + 3) = 21 de puncte

Subiectul III ..... 30 de puncte

1. Se acordă **15 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- G; b. B; c. C; d. E; e. B.

Total 1 (a + b + c + d + e) = 15 puncte

2. Se acordă **15 puncte**, câte **3 puncte** pentru fiecare răspuns corect:

- B; b. C; c. C; d. D; e. F.

Total 2 (a + b + c + d + e) = 15 puncte

Total Subiectul III (1 + 2) = 30 de puncte

TOTAL (SI + SII + SIII) = 90 DE PUNCTE

OFICIU = 10 PUNCTE

T_{final} : INTERPRETAREA REZULTATELOR – ANALIZĂ STATISTICĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele elevului	Subiectul			Total punctaj
		I	II	III	
		39 p	21 p	30 p	
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
19.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					
25.					
26.					
27.					
28.					
29.					
30.					

4. POSIBILE DIFICULTĂȚI DE INTERPRETARE a Programei școlare ȘI SOLUȚIILE oferite de manualul de Geografie pentru clasa a V-a al Editurii ART

1. Posibilă dificultate:

Profesorul de geografie de gimnaziu nu cunoaște ce conținuturi aferente geografiei fac obiectul programelor școlare pentru *Matematică și explorarea mediului* (clasele I-II), *Științe ale naturii* (clasele III-IV) și *Geografie* (clasa a IV-a).

Soluție:

La fiecare lecție, profesorul primește indicii despre cunoștințele dobândite anterior de către elevi și disciplina aferentă.

2. Posibilă dificultate:

În programa școlară se precizează: „*conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice*”. Întrebări legitime ale profesorului: Cum abordez conținuturile din perspectiva competențelor specifice, astfel încât demersul didactic să fie centrat pe elev? Cum creez contexte corecte de dobândire a acestor competențe, astfel încât să asigur atât înțelegerea/asimilarea corectă și conștientizată a conținuturilor, cât și aplicarea lor la viața cotidiană?

Soluție:

Fiecare lecție are secvențe/rubrici bine definite care dirijează demersul didactic și îi conferă coerență și focalizare pe elev. Activitățile de învățare sugerate de programa școlară sunt oferite direct de manual și profesorul poate construi contexte concrete de dobândire a competențelor urmărind „scurgerea” lecțiilor.

3. Posibilă dificultate:

Programa cuprinde „*sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană*”. Întrebări legitime ale profesorului: Ce informații îi ofer elevului și prin ce mijloace îl atrag și îl determin să învețe, să-și formeze/dezvolte „*sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană*”?

Soluție:

Manualul fundamentează demersul didactic și nu doar îi oferă linii directoare! Informația științifică este oferită și explicitată prin activități/sarcini de învățare concrete, rolul profesorului fiind de a urmări desfășurarea lecției. Latura aplicativ-formativă a fiecărei lecții sprijină procesul didactic și îi asigură consistența necesară formării/dezvoltării de *abilități și atitudini necesare participării active la viața cotidiană*.

4. Posibilă dificultate:

Referitor la conținuturile învățării, în programa școlară se precizează faptul că acestea „*reprezintă informații științifice fundamentale, validate în decursul cunoașterii umane, prin care se urmărește realizarea competențelor*”. Întrebări legitime ale profesorului: Ce informație științifică fundamentală, validă îi ofer elevului? Până la ce nivel de detaliere?

Soluție:

Manualul îi oferă profesorului întreaga informație științifică pe care să o „instrumenteze” în demersul său didactic și nu doar o indică sugestiv, sub formă de idei pe care profesorul trebuie să le dezvolte, pentru a fi corect percepută și înțeleasă de către elevi. Nivelul de detaliere la care este prezentată informația științifică este cel optim pentru realizarea competențelor prevăzute prin programa școlară.

5. Posibilă dificultate:

În programa școlară se precizează: „*s-au avut în vedere dimensionarea optimă a conținuturilor și selectarea riguroasă a informației, astfel încât acestea să nu ducă la supraîncărcare*”. Întrebări legitime ale profesorului: Cum

selectez informația astfel încât să asigur o dimensionare optimă a conținuturilor? Cum evit supraîncărcarea, dar în același timp să ofer toate premisele unui demers didactic eficient, care să informeze, dar mai ales să formeze elevii (să asigure dobândirea de cunoștințe, abilități, atitudini)?

Soluție:

Informațiile oferite în manual au fost atent selectate și riguros dimensionate. Conținutul științific este prezentat într-o manieră atractivă, atât ca design și expunere vizuală, cât mai ales ca limbaj și mod de transmitere a ideilor. Fără a-și pierde din valoare, informația științifică este „tradusă” într-un limbaj „cotidian”, astfel încât elevul să înțeleagă „din mers”, fără a fi necesar un plus de explicații din partea profesorului. Manualul prezintă nu numai o ofertă informațională de înaltă ținută științifică, ci și o informație științifică actualizată (de exemplu, situația reală a lacului Aral, statutul „fostei” planete Pluto, situația aisbergurilor, statisticile legate de cutremurele sau fenomenele meteorologice și hidrologice extreme din România etc.).

6. Posibilă dificultate:

Conform programei școlare, sursa principală de învățare pe care profesorul trebuie să o ofere elevilor este posibilitatea de „*observare a realității înconjurătoare sub aspectele ei sesizabile direct sau într-o formă indirectă, prin imagini ale acesteia*”. Întrebare legitimă a profesorului: Cum îi asigur elevului această observare a realității înconjurătoare?

Soluție:

După o analiză a „greșelilor” pe care le-au perpetuat manualele existente, așa cum sunt ele percepute de către profesori și mai ales de către elevi, manualul Editurii Art vine cu o imagistică vizibilă și mai ales lizibilă, expresivă și integrată textului. Textul și imaginea/reprezentarea cartografică sau grafică sunt atât corelate, cât și complementare. Informația vizuală completează și explicitează informația scrisă și oferă premisele observării realității. Manualul digital întregeste oferta în mod inovativ, contribuind la creșterea eficienței predării-învățării-evaluării și a valorii formativ-aplicative a întregului demers didactic.

7. Posibilă dificultate:

Conform conținuturilor învățării oferite de programa școlară, elevii din clasa a V-a trebuie să dobândească competențele specifice derivate din competența generală 3 („*Studierea spațiului geografic, realizând conexiuni cu informații dobândite la alte discipline școlare*”). Cele mai mari provocări pentru profesor: trebuie să vorbească despre miliarde/sferă, despre fenomene/forțe fizice, despre substanțe/fenomene chimice unor elevi care încă nu au dobândit astfel de noțiuni la disciplinele matematică, fizică (încep fizica abia într-a VI-a) și chimie (materie de studiu începând din clasa a VII-a)?

Soluție:

Conștientizând lipsa unor informații elementare de matematică, de fizică sau de chimie, atât de necesare în contextul predării noțiunilor de geografie fizică, autorii manualului de geografie vin în sprijinul profesorului oferind în manual atât explicații (la rubrica *Termeni noi*) cât și experimente/aplicații de natură să suplinească lipsa noțiunilor de matematică/fizică/chimie, dar mai ales să faciliteze înțelegerea elementelor, fenomenelor, proceselor geografice. Acest aspect aplicativ-informativ reprezintă un atu al manualului Editurii Art, care nu se regăsește în manualele existente.

8. Posibilă dificultate:

Dobândirea de către elevi a competențelor specifice asumate prin programa școlară reprezintă „ținta” profesorului care predă la clasa a V-a. Întrebări legitime ale profesorului: Cum îi explic elevului în mod punctual ce înseamnă o hartă, cum să o citească și la ce îi folosește? Cum îl ajut pe elev să înțeleagă informațiile oferite de mass-media?

Soluție:

Manualul Editurii Art vine în sprijinul profesorului cu secvența numită „Atelier”. Aceasta îi oferă elevului o conexiune directă cu partea aplicativ-formativă a geografiei. Prin intermediul acestei secvențe moderne, inovative și creative, elevii învață efectiv, pas cu pas, cum să „citească” informațiile geografice „ascunse” în hărți, grafice, tabele, știri, texte științifice sau informații accesate prin diferite canale media. Profesorul trebuie doar să instrumenteze parcurgerea „Atelierului”, explicațiile fiind oferite pas cu pas în această secvență din manual.

9. Posibilă dificultate:

Elementul inovativ al actualei programe școlare îl reprezintă aplicațiile practice. În mod generos, programa ofertează o gamă largă de aplicații. Întrebări legitime ale profesorului: Cum realizez aceste aplicații practice? Cum explic respectivele fenomene de risc, reguli de comportare și măsuri de protecție?

Soluție:

Spre deosebire de alte manuale similare, manualul Editurii Art a construit aceste aplicații nu doar din necesitatea respectării programei școlare, ci mai ales pentru a veni în mod real în sprijinul profesorului. Fiecare aplicație este prezentată cu maximă seriozitate și responsabilitate, reprezintă o bază de instruire practică ce poate fi valorificată de către profesor și extinsă în funcție de interesele elevilor.

10. Posibilă dificultate:

Programa școlară oferă cu generozitate „reper ale evaluării”, dar evaluarea rămâne permanent o problemă pentru profesor. Întrebări legitime ale profesorului: Cum evaluez la nivel de metodă, instrument, itemi, timp?

Soluție:

Autorii manualului vin în sprijinul profesorului facilitându-i demersul evaluativ. Manualul oferă activități recapitulative și de autoevaluare la finalul fiecărei unități de învățare, dublate de teste secvențiale. Cerințele și formele de evaluare sunt corelate competențelor specifice din programa școlară. Manualul are în vedere o manieră de abordare a evaluării atractivă pentru elevi și ușor de instrumentat de către profesor. Evaluarea acoperă o paletă largă de tehnici (autoevaluare, test scris, portofoliu, investigație, proiect), profesorului revenindu-i sarcina de a organiza acest demers.